

บทบาทของอัยการในการกำหนดโทษคดีอาญา

A Role of Public Prosecutor in Imposing
Criminal Penalty in Criminal Case

นิติกาญจน์ นาคประสม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

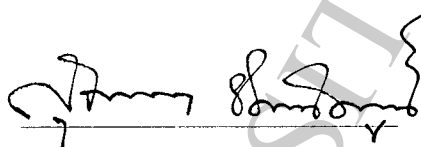
คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยพายัพ

พฤษภาคม 2553

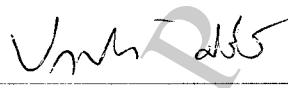
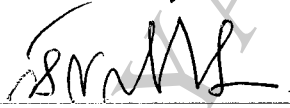
ชื่อเรื่อง บทบาทของอัยการในการกำหนดโทษในคดีอาญา
ผู้จัดทำ นางสาวนิติกาญจน์ นาคประสม
หลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัณฐ์ลักข์ ปัญวัฒน์ลิขิต

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

(อาจารย์ ดร.สุชาดา รัตนพิบูลย์)
คณบดีคณะนิติศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

1. ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)
2. กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนวานิชย์)
3. กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปกป้อม ศรีสนิท)
4. กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัณฐ์ลักข์ ปัญวัฒน์ลิขิต)

อนุมัติเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2553.

สงวนลิขสิทธิ์ © นิติกาญจน์ นาคประสม มหาวิทยาลัยพายัพ

PAYAP UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่ได้ทำการศึกษาจนกระทั่งสำเร็จเป็นรูปเล่มดังที่ปรากฏ ผู้เขียนได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัญลักษณ์ ปัญวัฒน์ลิขิต ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้เขียน พร้อมทั้งให้คำปรึกษา และคำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นหลักการ แนวคิด และทฤษฎีในการศึกษา ทำให้ผู้เขียนมองเห็นแนวทางในการศึกษาและมองปัญหาในการวิจัยได้อย่างครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำในเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งตลอดจนชี้แนะแนวทาง และให้ข้อสังเกตต่างๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนวานิชย์ และ อาจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ผู้เขียนต้องขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือในการแปลบทความภาษาต่างประเทศ รวมทั้งช่วยแนะนำหนังสือ บทความ และข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งช่วยอำนวยความสะดวกในทุกๆ ด้านสำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้การสนับสนุน และเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด ทั้งทางด้านกำลังทรัพย์ และที่สำคัญที่สุดคือเป็นกำลังใจ และแรงบันดาลใจให้กับผู้เขียน จนงานเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

นิติกาญจน์ นาคประสม

24 พฤษภาคม 2553

ชื่อเรื่อง	: บทบาทของอัยการในการกำหนดโทษคดีอาญา
ผู้จัดทำ	: นิติกาญจน์ นาคประสม
หลักสูตร	: นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาลักษณ์ ปัญญวัฒน์ลิขิต
วันที่อนุมัติผลงาน	: 27 พฤษภาคม 2553
จำนวนหน้า	: 152
คำสำคัญ	: การกำหนดโทษโดยอัยการ

บทคัดย่อ

การกำหนดโทษทางอาญาให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมนั้น จะกระทำได้อีกต่อเมื่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่างทำหน้าที่ร่วมกันในการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะในขั้นของการกำหนดโทษ เนื่องจากอัยการมีความใกล้ชิดกับตัวจำเลยและสามารถเข้าถึงข้อเท็จจริงได้ง่ายกว่าศาล เพราะในทางปฏิบัติศาลมักจะวางตัวเป็นกลางจึงทำให้มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยหรือผู้กระทำความผิดเข้าสู่การพิจารณาคดีในศาลน้อยมาก เป็นเหตุให้ศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษแก่จำเลยหรือผู้กระทำความผิดเป็นราย ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตามหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคล (Individualization)

จากการศึกษาบทบาทของอัยการในประเทศฝรั่งเศสนั้น เนื่องจากอัยการฝรั่งเศสได้เข้าไปมีบทบาทในการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือตำรวจ จึงทำให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับจำเลยได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน เพราะการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำผิดเพื่อประกอบการดำเนินคดีอาญา เป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินคดีอาญาทั้งระบบ เนื่องจากข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวจำเลยหรือผู้กระทำผิด จะมีผลต่อศาลในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษให้มีความเหมาะสมแก่ผู้กระทำผิดเป็นราย ๆ ไป และในระหว่างดำเนินคดีอาญานั้น อัยการฝรั่งเศสยังมีบทบาทในการเสนอความเห็นของตนต่อศาลว่าศาลควรลงโทษจำเลยสถานใด โดยอัยการฝรั่งเศสจะเสนอความเห็นเกี่ยวกับอัตราโทษที่เหมาะสมที่จะลงแก่จำเลยให้ศาลพิจารณา อีกทั้ง ถ้าหากศาลกำหนดอัตราโทษไม่เป็นไปตามที่อัยการได้เสนอมาอัยการก็ยังสามารถใช้สิทธิในการอุทธรณ์ ฎีกาได้อีกด้วย ซึ่งทำให้กระบวนการในการกำหนดโทษจำเลยมีความเป็นภาวะวิสัย และยังทำให้โทษที่จะลงกับผู้กระทำความผิดมีความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ทำให้

สามารถแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สังคมได้ ซึ่งอำนาจของอัยการดังกล่าว ยังเป็นทั้งการตรวจสอบและการคานอำนาจในการใช้ดุลพินิจของพิพากษามีให้เป็นไปตามอำเภอใจอีกด้วย

สำหรับประเทศไทย อัยการไทยไม่มีบทบาทในการสอบสวนคดีอาญา ซึ่งการดำเนินคดีอาญาชั้นสอบสวนฟ้องร้องในทางปฏิบัติ แยกความรับผิดชอบออกเป็นการดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนแล้วต่อการดำเนินคดีอาญาของอัยการ ทำให้ตำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการใช้อำนาจสอบสวนในการสอบสวนคดีอาญาแต่เพียงฝ่ายเดียว อัยการไม่สามารถที่จะเข้าไปทำการตรวจสอบในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนได้ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันอัยการจะได้เข้ามามีบทบาทในการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือตำรวจในคดีบางประเภทบ้างแล้วก็ตาม ดังนั้น จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ ในทางปฏิบัติการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดเพื่อประกอบการดำเนินคดีอาญายังกระทำได้น้อย โดยพนักงานสอบสวนมักไม่กระทำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 138 กล่าวคือ พนักงานสอบสวนมักไม่ทำการสอบสวนถึงประวัติภูมิหลัง และความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา ทำให้ไม่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดในเรื่องเกี่ยวกับความประพฤติ ประวัติครอบครัว รวมถึงสาเหตุในการกระทำความผิดมาประกอบในสำนวนสอบสวน ส่งผลให้ไม่สามารถนำข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ต้องหามาใช้ประกอบดุลพินิจในการสั่งคดีของอัยการได้ ซึ่งการสืบเสาะข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดนั้นพนักงานสอบสวนมีอำนาจกระทำการดังกล่าวได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วไม่ค่อยทำและอำนาจในการสืบเสาะความประพฤติและข้อเท็จจริงดังกล่าวจะปรากฏอีกครั้งในชั้นศาล ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัยการไม่มีบทบาทในการสืบเสาะข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยหรือผู้กระทำความผิดเลย

จากการที่อัยการไม่มีบทบาทในการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดดังกล่าว ทำให้ในปัจจุบันปัญหาการกำหนดโทษให้มีความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิด ยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดถือเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษ ซึ่งอัยการไทยไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดโทษจำเลยในคดีอาญา ในทางปฏิบัติก็ได้มีการกำหนดแนวทางสำหรับเรื่องนี้เอาไว้รวมทั้งไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจและบทบาทดังกล่าวด้วย โดยบัญญัติแต่เพียงให้อัยการอ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดในคำขอท้ายฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (6) เท่านั้น ซึ่งหากอัยการเข้าไปมีบทบาทดังกล่าวก็จะเป็นการช่วยศาลกลั่นกรองดุลพินิจในชั้นหนึ่งก่อนที่ศาลจะใช้ดุลพินิจลงโทษจำเลย ทำให้การพิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลยหรือผู้กระทำความผิดในคดีอาญาเป็นไปอย่างเหมาะสม และมี

ความเป็นภาวนิสัยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการยกระดับอักษรไทยให้กลายเป็นอักษรที่สมบูรณ์ และทำให้อักษรมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกให้แก่อสังคมได้อย่างแท้จริง

PAYAP UNIVERSITY

Title : A Role of Public Prosecutor in Imposing
Criminal Penalty in Criminal Case

Researcher : Nitikan Nakprasom

Degree : Master of Law
Payap University, Chiang Mai, Thailand

Advisor : Assistant Professor Dr.Sanyalux Panwattanalikit

Date Approach : May 27 , 2010

Number of Pages : 152

Keywords : Imposing Criminal Penalty by Public Prosecutor

ABSTRACT

To impose criminal punishment correctly and appropriately, it requires all parties concerning to process of judgment concerning to perform their duty mutually for collection of the fact with respect to the offender, especially in the stage of criminal imposition, since the prosecutor is closer to the defendant and easier to access to the fact than the court. This is because that practically the court has to be neutral, so the court has few facts about the defendant or offender to be in the trial process in the court. This causes the court unable to use discretion to impose punishment for each defendant or offender appropriately according to the principle of individualization of punishment.

From study on role of the prosecutor in France, as the French prosecutor play the role in inquest together with the inquiry official or police, so information or facts with respect to the defendant are collected correctly and fully since collection of the fact relating to the offender for criminal prosecution is a key process for the whole system of criminal prosecution. This is because that the fact relating to the defendant or offender shall affect to discretion of the court to impose the appropriate punishment for each case. And during the criminal process, the French attorney offers opinion about rate of appropriate punishment against the defendant to the court for consideration. And if the court imposes the

punishment not conforms to what the attorney offers, the attorney also may use the right to appeal or petition to Supreme Court too. This makes the process of imposition become objective and also makes the punishment given to the offender appropriate to the offender, enabling to remedy the offender to return to the social. The power of the attorney as mentioned also can check and counterbalance power of discretion of the court not to be used arbitrarily as well.

For Thailand, Thai attorney has no role in inquest of the criminal case. Practically, the criminal prosecution in stage of inquiry and accusation, the responsibility is separated, that is, prosecution of attorney and prosecution of the attorney. This causes the police who are an inquiry official to be charged to use authority in inquiry on criminal case solely and the prosecutor can not check working of the police or inquiry official even now, the attorney has the role of inquiry to play together with inquiry official or police for some case. As the reason mentioned above, practically few facts related to the offender for criminal prosecution is collected. And the inquiry official mostly did not follow the Criminal Procedure Code, Section 138, that is, the inquiry official rarely inquired background regular behavior of the accused. So, they lack of facts with respect to the offender about behavior, background, and cause of commitment to support the case, enabling not to use the fact with respect to the accused to support discretion for case ordering of the prosecutor. Actually, the inquiry official has authority to search for facts with respect to the offender but practically, they rarely did and the authority of searching for behavior and fact as mentioned will be appeared again in the court. This shows that the prosecutor has no role to play in searching for information or facts related to the defendant or offender at all.

As the prosecutor has no role to play in searching for information or facts related to the offender as mentioned, the problem of imposition of penalty appropriate to each offender still is incurred in Thai criminal process of judgment where the fact relating to the offender is the key information for discretion of the court on imposition and Thai prosecutor dose not participate to impose for criminal case. Practically, this also is not specified as the way to do, and there is

no any law providing such authority and role too. It provides only that the attorney shall refer to the section in the law stipulating that such action is the offence in the request annexed to the accusation according to the Criminal Procedure Code, Section 158 (6). And if the prosecutor has the said role to play, it shall help the court to screen discretion before the court uses discretion to punish the defendant. This will make consideration to judge for punishment against the defendant or the offender in criminal case become more appropriate and objective. And it also levels up Thai attorney to become complete and the attorney to have the role to play in supporting equity to the social truly

PAYAP UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ง
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	5
1.4 วิธีการศึกษา	6
1.5 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 บทบาทของอัยการในการกำหนดโทษคดีอาญา	8
2.1 แนวคิดบทบาทของอัยการสากลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	8
2.1.1 บทบาทของอัยการตามแนวทางสหประชาชาติ	8
2.1.2 ที่มาของการดำเนินคดีอาญาโดยอัยการ	10
2.2 บทบาทของอัยการโดยทั่วไปในการดำเนินคดีอาญา	20
2.2.1 บทบาทในการสอบสวนฟ้องร้อง	20
2.2.2 บทบาทในการดำเนินคดีอาญาในศาล	21
2.2.3 บทบาทในการบังคับคดีตามคำพิพากษา	23
2.3 แนวคิดทั่วไปในการกำหนดโทษคดีอาญา	24
2.3.1 หลักความชอบด้วยกฎหมายในการลงโทษ	25
2.3.2 หลักความได้สัดส่วนในการลงโทษ	26
2.3.3 หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคล	28
2.4 ประโยชน์ของข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด	41

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 บทบาทของอัยการในการกำหนดโทษคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศส	42
3.1 แนวทางการดำเนินคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศส	43
3.1.1 ระบบการดำเนินคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศส	43
3.1.2 แนวทางในการดำเนินคดีอาญา	44
3.2 บทบาทของอัยการในประเทศฝรั่งเศส	50
3.2.1 บทบาทหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีชั้นผู้ใหญ่	52
3.2.2 บทบาทหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญา	53
3.3 แนวทางการกำหนดโทษในคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศส	56
3.3.1 หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษคดีอาญา	57
3.3.2 บทบาทของอัยการในการเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยในการกำหนดโทษ	62
3.3.3 บทบาทของอัยการในการกำหนดโทษคดีอาญา	66
บทที่ 4 บทบาทของอัยการในการกำหนดโทษคดีอาญาในประเทศไทย	68
4.1 แนวทางในการดำเนินคดีอาญาในประเทศไทย	69
4.1.1 ระบบการดำเนินคดีอาญาในประเทศไทย	69
4.1.2 หลักการดำเนินคดีโดยรัฐในประเทศไทย	72
4.2 บทบาทของอัยการในการดำเนินคดีอาญาในประเทศไทย	75
4.2.1 บทบาทของอัยการในการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา	75
4.2.2 บทบาทของอัยการในการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายพิเศษ	80
4.3 หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษในคดีอาญาในประเทศไทย	88
4.3.1 หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษในคดีอาญา	89
4.3.2 บทบาทของอัยการในการเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลย ในการกำหนดโทษ	95
4.3.3 บทบาทของอัยการในการกำหนดโทษคดีอาญา	102
4.4 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของอัยการในการดำเนินคดีอาญา	110
4.4.1 บทบาทของอัยการในชั้นสอบสวน	110
4.4.2 บทบาทของอัยการในการสืบประวัติของจำเลย	112
4.4.3 บทบาทของอัยการในการกำหนดโทษคดีอาญา	113

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	115
5.1 บทสรุป	115
5.2 ข้อเสนอแนะ	118
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	129
ภาคผนวก ก ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 8 ว่าด้วยการสอบสวน	130
ภาคผนวก ข พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มครองความประพฤติตามประมวล กฎหมายอาญา พ.ศ. 2522	131
ภาคผนวก ค ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ.	132
ภาคผนวก ง ตัวอย่างคำฟ้องของพนักงานอัยการในประเทศไทย	150